

Ö?retmen ?iddeti Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen ?iddeti Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27154>

Özet

Ö?retmen ?iddeti Ölçe?i (Ö?Ö), Pi?kin ve arkada?lar? taraf?ndan 2014 y?l?nda Türk e?itim sistemi ba?lam?nda ö?retmenler taraf?ndan ö?rencilere uygulanan ?iddet davran??lar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilm? bir psikometrik araçtır. Ölçek, ö?rencilerin ö?retmenlerinden gördükleri ?iddet türlerini ve s?kl???n? kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedeflemektedir. Yap?lan psikometrik çal??malar sonucunda, ölçe?in 36 madde ve be? ayr? alt boyuttan olu?an geçerli ve güvenilir bir yap?ya sahip oldu?u do?rulanm??tır.

Ö?Ö, özellikle okullarda ya?anan **okul ?iddeti** olgusunun ö?retmen kaynakl? boyutunu incelemek isteyen ara?t?rmac?lar için önemli bir kaynak sunmaktadır. Ölçe?in derecelendirilmesi, 6'l? **Likert ölçe?i** format?nda yap?lm??tır ve bu sayede ?iddet davran??lar?n?n s?kl??? detayl?ca belirlenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen ?iddeti, Okul ?iddeti, Ö?renci ma?duriyeti, **Psikometrik özellikler**, **Faktör analizi**, Likert ölçe?i, Geli?tirme çal??mas?.

Yazarlar

Pi?kin, M., Atik, G., Ç?nk?r, ?.., Ö?ülmü?, S., Babado?an, C., Çokluk, C.

Amaç

Ö?retmen ?iddeti Ölçe?i'nin temel amacı, ö?retmenlerin ö?rencilere yönelik uygulad??? farklı ?iddet türlerini (fiziksel, cinsel, sözel/duygusal ve bask?lay?c?) tespit etmek ve bu davran??lar?n s?kl???n? geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebilecek bir araç geli?tirmektir. Bu ölçek, e?itim ortamlar?nda ?iddetin yayg?nl???n? ve do?as?n? anlamak için bilimsel veri sa?lamay? amaçlamaktadır.

Ölçek, mevcut literatürdeki bo?lu?u doldurarak, ö?retmenlerin ö?rencilere yönelik ?iddet davran??lar?n? çok boyutlu bir perspektiften ele almaktadır. Bu sayede, önleme programlar? ve e?itim politikalar?n?n geli?tirilmesine katkıda bulunacak detayl? veriler elde edilmesi hedeflenmiştir.

Yap?

Ö?retmen ?iddeti Ölçe?i (Ö?Ö), ö?retmen kaynakl? ?iddet yap?s?n? ölçen çok boyutlu bir araçtır. Ölçek, aç?mlay?c? ve do?rulamay?c? **faktör analizleri** sonucunda be? temel alt boyuttan olumaktadır. Bu alt boyutlar, ?iddetin farklı tezahürlerini yans?tmaktadır: Fiziksel ?iddet, Cinsel

?iddet, Suçlama/A?a??lama, Alay Etme ve Bask? Alt?na Alma.

Ölçekteki 36 madde, bu be? faktöre da??lm??t?r. Bu yap?, ö?retmen ?iddetinin sadece fiziksel veya aç?kça sözel sald?r?larla s?n?rl? olmad???n?, ayn? zamanda psikolojik bask? ve alay etme gibi daha örtülü davran??lar? da içerdini göstermektedir. Her alt boyut, ilgili ?iddet türünün yo?unlu?unu ayr? ayr? de?erlendirmeye olanak tan?r.

Geçerlik

Ö?retmen ?iddeti Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini belirlemek amacıyla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Yap?lan bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen be? faktörlü yap?s?n?n verilerle uyumlu oldu?unu kan?tlam??t?r.

DFA sonuçlar?, modelin iyi uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermi?, bu da 36 maddelik yap?n?n, **ö?retmen ?iddeti** kavram?n? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini ortaya koymu?tur. Bu bulgular, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? gerçekten ölçtü?ünü, yani yüksek düzeyde **geçerlik** gösterdi?ini teyit etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik çal??malar?, iç tutarlılık katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanarak gerçekleştirilmiştir. Ö?retmen ?iddeti Ölçe?i'nin (Ö?Ö) toplam puan? ve tüm alt boyutlar? için elde edilen Cronbach Alfa de?erleri .85 ile .96 arasında de?mektedir.

Bu yüksek iç tutarlılık katsay?lar?, ölçek maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve ölçe?in oldukça **güvenilir** oldu?unu göstermektedir. Özellikle .96'ya varan de?erler, Ö?Ö'nün psikometrik açıdan sağlam bir ölçüm aracı oldu?unu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ö?Ö'nün geli?tirme sürecinde, ölçek maddelerinin yap?s?sal bütünlü?ünü belirlemek için kapsamlı **faktör analizi** prosedürleri uygulanm??t?r. İlk olarak Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak ölçe?in temel boyutlar? ortaya ç?kar?lm?? ve 36 maddenin be? faktör altında topland??? görülmü?tür.

Ard?ndan, elde edilen be? faktörlü yap?n?n farklı bir örneklem grubu üzerinde test edilmesi amacıyla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yap?lm??t?r. DFA sonuçlar?, Fiziksel ?iddet, Cinsel ?iddet, Suçlama/A?a??lama, Alay Etme ve Bask? Alt?na Alma ?eklinde adlandırılan bu be? alt boyutun, teorik olarak beklenen modellerle uyumunu güçlü bir ?ekilde desteklemiştir. Bu analizler, ölçe?in sağlam bir faktör yap?s?na sahip oldu?unu kan?tlamaktadır.

Ölçme Aracı

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Öz Bildirim (Self-Report) / 6'lı Likert Ölçeği

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Öğrenciler (Students)

Age Group: Genellikle ortaokul ve lise öğrencileri (Middle and High School Students)

Population Details: Ölçek, Türk eğitim sistemindeki okul çağındaki öğrencilerin öğretmenlerinden maruz kaldıkları şiddeti ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Test Methodology: Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri ile iç tutarlılık (Cronbach Alfa) hesaplamalarına dayanan psikometrik doğrulama yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Eğitimde şiddet, Okul iklimi, Öğretmen-öğrenci ilişkileri, Fiziksel şiddet, Psikolojik şiddet, Likert ölçeği.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir

Affiliation Email addresses: gokhanatik@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Belirtilmemiştir

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Pişkin ve arkadaşları tarafından 2014 yılında geliştirilmiş ve yayınlanmıştır. Akademik araştırmalarda kullanım için genellikle yayıncı kuruluşu (Eurasian Journal of Educational Research) atf yapılması gerekmektedir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için sorumlu yazar Gökhan Atik ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı bilgileri ejer.com.tr adresinde yer almaktadır. Ayrıca, ölçeğin orijinal PDF belgesi bu adresten indirilebilir: ogretmen-siddeti-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Pişkin, M., Atik, G., Çankır, Ş., Özülmü, S., Babadoğan, C. & Çokluk, C. (2014). Öğretmen Şiddeti Ölçeği'nin geliştirilmesi ve doğrulanması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 56, 1-24.

Öğretmen Şiddeti Ölçeği Maddeleri

Ölçek 36 madde ve beş faktörden oluşmaktadır.

Fiziksel Şiddet (11m): Saç çekme

Cinsel Şiddet (6m): Cinsel içerikli şakalar yapma

Suçlama/aşağılama (8m): Bütün sınıf veya benim de içinde yer aldığımız bir grup öğrenciyi topluca azarlama

Alay etme (5m): Bedensel özellikleriyle (boyu, kilosu, diş yapısı, saç, ten rengi, vb.) alay etme

Baskı altına alma (6m): Cezalandırılmak amacıyla fazladan ödev verme

Derecelendirme: 6'lı Likert (1= hiç - 6= hemen her gün)